

TILLEGGSSREGLER FOR BIOLOGISK-DYNAMISK DRIFT

Gjelder fra 2004

5. TILLEGGSREGLER FOR BIOLOGISK-DYNAMISK DRIFT

5.1. Biologisk-dynamisk drift / Demeter-godkjenning

Generelt

Den økologiske driftsretningen biologisk-dynamisk landbruk er utviklet med utgangspunkt i Rudolf Steiners antroposofi. Landbruksmetoden er praktisert i Norge fra først på 1930-tallet, og det internasjonale godkjenningsmerket Demeter har vært registrert her i landet siden 1951.

I tiden da kjemiske produksjonshjelpemidler først ble introdusert i landbruket, advarte Rudolf Steiner mot følgene av at landbruket på mange måter trekkes ut av naturens sammenheng. Gjennom praktiske anvisninger viste han til hvordan landbruket på flere områder må fornyes for at livskraften i jord, planter og husdyr skal kunne understøttes og styrkes - og dermed gi en vitalkvalitet også i matvarene.

De biologisk-dynamiske sprøyte- og kompostpreparatene (500-507) er fremstilt med utgangspunkt i mineraler (silisium), gjødsel (kugjødsel), kjente helseplanter (ryllik, kamille, brennesle, eikebark, løvetann, vendelrot) og organer fra husdyr (horn, blære, tarm). Disse brukes i homøopatiske doseringer til å sprøyte jord/planter, og som tilsats i gjødsel/ kompost for å understøtte omsetning og kvalitet.

Anbefaling

Begrepet «gårdsindividualitet» er karakteristisk i biologisk-dynamiske landbruk. I det ligger at et gårdsbruk betraktes som en egenartet organisme med sitt eget ressurskretsløp og med en selvbærende oppbygging. I dette begrepet ligger også at en gårdsorganisme er sunnere jo mindre avhengig den er av tilførte ressurser utenfra. I biologisk-dynamisk landbruk forutsettes det derfor at hele driften omlegges.

Utforming av kapitlene

Kapitlene vil bestå av regler og anbefalinger. Anbefalingene vises i kursiv. Regeltekst med fet skrift er regler hvor det kan gis dispensasjon. Søknaden rettes til Debio.

Regler

Driftsopplegg

5.1.1. For godkjenning biologisk-dynamisk/Demeter, må alle minstekrav for økologisk landbruk (hoveddelene 1 - 4 og Liste 1 – 6 i *Regler for økologisk landbruksproduksjon*) være tilfredsstillt.

Dyrket jord og planteproduksjon

5.2 Formeringsmateriale

5.2.1. Biologisk dynamisk godkjent formeringsmateriale (frø, settepoteter, osv) skal benyttes hvis det er tilgjengelig. Hvis ikke skal formeringsmateriale brukes i forhold til *Regler for økologisk landbruksproduksjon*.

5.2.2. *Hybridsorter bør i størst mulig grad velges bort.*

5.2.3. Hybrider av såkorn bortsett fra mais skal ikke brukes.

5.3. Gjødning

- 5.3.1. Største mengde organisk gjødning som kan tilføres, er gjennomsnittlig 11.2 kg total-nitrogen pr. dekar og år. I tillegg til dette kommer nitrogen i form av grønn gjødning, jorddekkingsmateriale og andre planterester på jordene i egen biologisk dynamisk drift.
- 5.3.2. Det kan ikke importeres gjødning fra konvensjonelt dyrehold.
- 5.3.3. Ved bruk av konvensjonell husdyrgjødning under omlegging av arealer, vil det være reglene i *Regler for økologisk landbruksproduksjon* som er gjeldende. Under omlegging er det ikke tillatt med import av gjødning fra konvensjonelt intensivt fjørfehold og konvensjonell blautgjødning. Konvensjonell gjødning skal behandles med kompostpreparatene.
- 5.3.4. Det er ikke tillatt å bruke konvensjonelt slakteavfall (kjøttbenmel) som gjødning.
- 5.3.5. For mindre bedrifter (gartnerier, veksthus og lignende.) og gårdsbruk bør en i utgangspunktet benytte egen husdyrgjødning. Hvis det ikke er husdyr på gården anbefales det å samarbeide med en biologisk dynamisk/økologisk husdyrgård med utveksling av fôr og gjødning. Andre muligheter/løsninger avklares gjennom gårdsbeskrivelsen.

5.4. Plantestell og plantevern

- 5.4.1. *Det anbefales å styrke plantehelsen ved god humuspleie og stell av landskapet slik at vegetasjonen danner basis for fugleliv og nytteinsekter samt påvirker mikroklimaet.*
- 5.4.2. *Det anbefales å begrense bruken av jorddekke med duk til et minimum.*

5.5. Oppalsjord

- 5.5.1. *Det anbefales at oppalsjord lages av gårdens egne materialer.*
- 5.5.2. Torvandelen i oppalsjord må ikke overstige 75%.
- 5.5.3. Termisk sterilisering av jord i veksthus krever forhåndstillatelse fra Debio (ref. *Regler for økologisk landbruksproduksjon*). Hvis tillatelse innvilges og oppalsjord eller annen jord steriliseres, må jorden straks bli tilsatt biodynamiske kompostpreparater, kompostekstrakt, humuspreparat eller kurukepreparat for å stimulere mikrolivet jorden.

5.6. Fruktdyrking

- 5.6.1. Jorden må ikke ligge uten plantedekke eller annet naturlig jorddekke hele året.
- 5.6.2. Utover grønn gjødsling er største mengde organisk gjødselmengde i fruktdyrking 9 kg total-nitrogen pr. dekar.
- 5.6.3. Støttestøtter av tropiske og sub-tropiske treslag og kreosotbehandlet virke er ikke tillatt.

5.7. Biologisk dynamiske preparater

En årlig bruk av preparatene utvikles ved den enkelte gård med utgangspunkt i angivelser som er gitt av Rudolf Steiner og senere tilkommet forskning og praksis.

5.7.1. *Hvis det er mulig skal preparatene framstilles på gården eller i samarbeid mellom flere gårder.*

5.7.2. All organisk gjødsel skal være preparert med kompostpreparatene.

5.7.3. Både humus- og kisel-preparatet skal brukes minst én gang hvert år.

Husdyrhold

5.8. Uteareal, husdyrrom og dyrevelferd

5.8.1. En Demetergodkjenning av gårdsbruk forutsetter at dyrehold inngår i driftsopplegget. Alternativt bør husdyrløse gårder samarbeide med husdyrbruk, om å få til et helhetlig opplegg. Andre muligheter avklares gjennom gårdsbeskrivelsen. Eksempel kan være bedrifter der det drives utelukkende med frukt, bær og/eller urter.

5.8.2. *Det anbefales at selv dyr som går i løsdrift får komme ut regelmessig i inneførringsperioden.*

5.8.3. Kutrener er ikke tillatt.

5.8.4. Avhorning er ikke tillatt. **Det kan søkes dispensasjon ved særlige grunner.**

5.8.5. *Det anbefales å plante trær, busker eller sette opp annen lemulighet i utegården. Dette gjelder spesielt for fjørfe.*

5.9. Fôr og beite

5.9.1. *Det anbefales at fôrtilskudd med nødvendige mineraler og sporstoffer er av naturlig opprinnelse, som for eksempel urter, løv og lignende.*

5.9.2. En del av fôret til hest og drøvtyggere skal bestå av høy. Til ku må minst 2 fôrenheter pr. dag være høy, til mindre dyr tilsvarende mindre. På grunn av klimaet i Norge kan høy erstattes av silo laget av eng slått etter begynnende blomstring.

5.9.4. Målsettingen er at 100 % av fôret skal være godkjent Demeter. På årsbasis skal minst 70 prosent av fôret være fra godkjent biologisk-dynamisk drift. Resterende fôr må være økologisk.

5.9.5. Omleggingsfôr kan benyttes, men den daglige fôrrasjonen må ikke overstige 50 % av eget omleggingsfôr. Med omleggingsfôr menes fôr fra arealer i siste vekstsesong i omleggingsperioden for biologisk dynamisk drift.

5.9.6. Ved omlegging til biologisk dynamisk og i en overgangsperiode kan økologisk innkjøpt eller eget økologisk fôr utgjøre inntil 50 %, som avklares gjennom gårdsbeskrivelsen.

5.9.7. Dersom det blir behov for bruk av konvensjonelt fôr kan dispensasjon gis ved uforutsette tilstander (unntaksår med ekstrem tørke o.l). Dispensasjonssøknad rettes til Debio så snart man ser at behovet vil oppstå.

5.9.8. Fôr av animalsk opprinnelse kan ikke brukes ved fôring av drøvtyggere og hest. Unntatt fra regelen er melk og melkeprodukter.

Økologisk kraftfôrblending uten fiskemel skal etterspørres og benyttes, dersom dette er tilgjengelig.

5.9.9. Dyr fra konvensjonelle besetninger kan gå på Demeter-beite så fremt driftsregel 3.3.3 i *Regler for økologisk landbruksproduksjon* er imøtekommet.

5.9.10 Demetergodkjente dyr kan gå på felles beite hvis området ikke har vært tilført kjemiske/syntetiske innsatsmidler de 3 siste årene.

5.10. Reproduksjon

5.10.1 Det anbefales at husdyrene blir født og oppdrettet på en Demeter-gård, om mulig som en del av en permanent besetning.

5.10.2. Inseminering kan ikke erstatte effekten av hanndyr i flokken fullt ut og kan ikke anbefales.

5.11. Innkjøp

5.11.1. Innkjøp av dyr til avl eller besetningsutvidelse skal primært skje fra biodynamiske gårder. Hvis dette ikke er mulig kan det kjøpes inn dyr fra økologiske gårder.
Ved innkjøp av konvensjonelle dyr må det søkes dispensasjon.

5.11.2. Innkjøp av dyr til kjøttproduksjon skal kun skje fra biodynamiske gårder. Hvis dette ikke er mulig kan det kjøpes inn økologiske dyr.
Ved innkjøp av konvensjonelle dyr må det søkes dispensasjon.

5.12. Omlegging

5.12.1. Gården skal legges om som en helhet.

Karenstid for arealer: Fra konvensjonelt:	36 mnd.
Fra økologisk:	12 mnd.

Karenstiden kan tidligst regnes fra den datoen driften ble innmeldt i kontrollordningen (Debio). Start for karenstiden følger prinsippene som fremkommer i driftsregel 3.2.3 for *Regler for økologisk landbruksproduksjon*.

I karenstiden kan det kun brukes innsatsmidler som er tillatt i biologisk dynamisk drift.

Gården skal legges om som helhet innen et tidsrom på maksimum 5 år. Behov for lengre omleggingstid avklares i gårdsbeskrivelsen.